

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕХНОЛОГІЙ ТА СИСТЕМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В УКРАЇНІ

Олексій Станіславович КВІЛІНСЬКИЙ,

*доктор економічних наук,
Сумський державний університет
<https://orcid.org/0000-0001-6318-4001>*

Розвиток технологій штучного інтелекту (далі – ШІ) є одним із пріоритетних напрямів державної політики провідних країн світу, серед яких Україна посідає вагоме місце завдяки потужному людському капіталу та активній цифровізації державних послуг. Інформаційне забезпечення управління цим процесом є фундаментальною складовою, що визначає ефективність прийняття управлінських рішень, спрямованих на стимулювання інновацій, забезпечення національної безпеки та дотримання етичних стандартів у сфері автоматизованих систем.

В основі інформаційного забезпечення лежить системний збір, обробка, аналіз та розповсюдження актуальних даних щодо стану науково-технічного потенціалу, ринку праці, нормативно-правового регулювання та міжнародного досвіду впровадження систем ШІ. В Україні цей процес регламентується Концепцією розвитку штучного інтелекту, затвердженою розпорядженням Кабінету Міністрів, яка визначає ключові вектори інтеграції інтелектуальних систем в економіку та систему державного управління [1].

Ефективне управління розвитком ШІ неможливе без створення цілісного інформаційного поля, що ґрунтується на гармонізації вітчизняного законодавства з міжнародними стандартами. Інформаційне забезпечення в цьому контексті передбачає моніторинг законодавчих ініціатив та створення реєстрів суб'єктів господарювання, що розробляють системи високого ризику. Держава виступає головним модератором, який забезпечує бізнес та наукову спільноту чіткими інструкціями щодо сертифікації, стандартизації та етичного використання алгоритмів. Ключовим елементом у цьому контексті є створення відкритих державних реєстрів та баз даних, які стають «паливом» для навчання вітчизняних моделей ШІ. Інформаційне забезпечення управління в цій сфері передбачає розробку механізмів безпечного доступу до Big Data (великих даних) при суворому дотриманні законодавства про захист персональних даних. Важливу роль відіграє Міністерство цифрової трансформації України, яке координує процеси збору статистичної інформації про рівень впровадження ШІ в різних галузях: від агропромислового комплексу до оборонної сфери.

Для забезпечення високої якості управління розвитком технологій необхідно впровадити систему індикаторів, що відображають динаміку росту сектору. До таких показників належать обсяги інвестицій у ШІ-стартапи, кількість запатентованих винаходів, чисельність фахівців із кваліфікацією у сферах Machine Learning та Data Science, а також рівень залученості ШІ в публічний сектор. Інформаційне забезпечення дозволяє здійснювати пре-

диктивний аналіз ринку, виявляючи сфери, де впровадження автоматизації може дати найбільший економічний ефект або, навпаки, створити соціальні ризики, як-от вивільнення робочої сили.

Окремим аспектом є створення національної інфраструктури даних. Це передбачає не лише технічну підтримку серверних потужностей, а й семантичну обробку інформації, створення онтологій та словників, що забезпечують взаємосумісність різних систем штучного інтелекту. Без єдиного інформаційного стандарту управління розвитком технологій ризикує перетворитися на фрагментарні ініціативи, що не мають синергетичного ефекту для економіки країни.

Варто зауважити, що у контексті збройної агресії та викликів національній безпеці, інформаційне забезпечення управління ІІІ набуває стратегічного оборонного значення. Системи аналізу розвідувальних даних, автоматизованого керування дронами та протидії кіберзагрозам потребують специфічних протоколів обміну інформацією. Управління розвитком таких технологій вимагає створення закритих інформаційних контурів, де здійснюється верифікація алгоритмів на предмет відсутності вразливостей та маніпулятивного впливу.

Крім того, етичний аспект управління також спирається на інформаційну прозорість. Держава має забезпечити інформування громадян про принципи роботи алгоритмів, що впливають на їхні права. Створення «білих книг» та регулярних аналітичних звітів про стан розвитку ІІІ є частиною інформаційного забезпечення, що сприяє довірі суспільства до нових технологій. Це включає розробку методичних рекомендацій для розробників щодо подолання упередженості алгоритмів та забезпечення пояснюваності результатів роботи ІІІ. Також інформаційне супроводження управління розвитком технологій охоплює моніторинг освітніх програм та наукових досліджень. Україна має інтегрувати дані про наукові розробки університетів та науково-дослідних інститутів у єдину систему управління інноваціями. Це дозволить ефективно розподіляти державні гранти та стимулювати співпрацю між наукою та бізнесом. Постійний обмін інформацією про актуальні потреби ринку праці дозволяє коригувати навчальні плани, забезпечуючи підготовку фахівців, здатних не лише створювати системи ІІІ, а й здійснювати їхній професійний супровід та аудит.

Водночас слід указати, що глобальний характер технологій ІІІ зумовлює необхідність активного включення України в міжнародні інформаційні мережі. Участь у робочих групах ООН, ОЕСР, Ради Європи та партнерство з провідними технологічними гігантами дозволяє отримувати доступ до передового досвіду управління ризиками та регулювання. Інформаційне забезпечення в цьому напрямі полягає в акумуляції знань про міжнародні стандарти ISO/IEC у сфері ІІІ й їхню адаптацію до національних реалій.

Вищезазначене демонструє, що подальший розвиток інформаційного забезпечення управління ІІІ в Україні пов'язаний із впровадженням концепції «держави як платформи». Це передбачає створення цифрових екосистем, де управлінські рішення приймаються на основі даних у реальному часі. Головними викликами на цьому шляху залишаються необхідність модернізації технічної бази, підвищення рівня цифрової грамотності управлі-

нців та захист інформаційного суверенітету в умовах глобальної конкуренції за технологічне лідерство.

Отже, інформаційне забезпечення управління розвитком технологій та систем ІІІ в Україні є багаторівневим процесом, що інтегрує в собі правове регулювання, розвиток інфраструктури даних, безпековий контроль та освітню трансформацію. Виключно за умови формування прозорого, захищеного та високотехнологічного інформаційного середовища Україна матиме змогу належним чином реалізувати власний потенціал у сфері ІІІ, сприяючи сталому економічному розвитку та посиленню позицій держави на міжнародному рівні. Запровадження системного підходу до збору й аналізу інформації забезпечить мінімізацію ризиків, пов'язаних із неконтрольованим прогресом алгоритмічних технологій, та дозволить спрямувати інтелектуальні розробки на користь суспільства.

Список використаних джерел:

1. Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні: концепція, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 № 1556-р. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-p#Text>